

Rybka, Eugeniusz

Galileańskie i inne studia Marii Luizy Bonelli

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 10/3, 363

1965

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

GALILEAŃSKIE I INNE STUDIA MARII LUIZY BONELLI

Catalogi dei globi antichi conservati in Italia. Fascicolo 2: *I globi di Vincenzo Coronelli*. A cura di Maria Luisa Bonelli. Firenze 1960, ss. VI+140.

Maria Luisa Bonelli, *Provando e riprovando — Versuchen und immer versuchen*. Sonderdruck aus „Die BASF“, Werkzeitschrift der Badischen Anilin und Soda Fabrik A. G., Ludwigshafen am Rhein, Heft 4/1963, ss. 155—162.

Maria Luisa Bonelli, *Die Instrumente des Galileo Galilei (1564—1642) im Museo di Storia della Scienza in Florenz*. *Ibidem*, Heft 2/1964, ss. 95—102.

Mostra di documenti e cimeli Galileiani. A cura di Maria Luisa Bonelli. G. Barbèra-Editore Firenze 1964 ss. 96.

Recenzowane cztery prace Marii Luizy Bonelli dotyczą niektórych zabytków historii nauki we Włoszech.

Pierwsza z omawianych prac jest katalogiem globusów ziemskich i niebieskich, skonstruowanych przez Vincenza Coronello, znanego geografę i kosmografa z Wenecji, żyjącego w latach 1650—1718. Coronelli zaczął wykonywać globusy w 1680 r., ostatni zaś jego globus wydany został w 1707 r. Autorka znalazła ogółem we Włoszech 29 kopii globusów wykonanych przez Coronello, znajdujących się obecnie w 18 miejscowościach włoskich.

W referowanej pracy autorka, po podaniu krótkiego życiorysu Coronello, opisuje szczegółowo różne wykonane przez niego globusy. Najbardziej rozpowszechnione były globusy ziemskie wydane w 1688 r., ich omówieniu autorka poświęca 38 stron *Catalogo*. Dalej — przedstawia globusy niebieskie z 1693 r., globusy ziemskie i niebieskie z lat 1692/3, 1696 i 1699. Opisy zawierające szczegółowe dane instrumentalne są bogato ilustrowane fotografiami globusów i ich części. Recenzowany katalog jest drugim zeszytem wydawnictwa *Catalogi dei globi antichi conservati in Italia*. Stanowi on niewątpliwie cenny zbiór materiałów pomocniczych dla historyków nauki.

Druga praca Marii Luizy Bonelli napisana została w języku niemieckim i wydana w Ludwigshafen w publikacji fabrycznej Badeńskiego Towarzystwa Akcyjnego Fabryk Aniliny i Sody. Praca dotyczy instrumentów szklanych, które należały do Accademia del Cimento we Florencji w latach 1657—1667. Artykuł zawiera opis tych instrumentów wraz z pięknymi ich barwnymi fotografiami.

W tym samym wydawnictwie fabrycznym, również w języku niemieckim, ogłoszony został popularny artykuł autorki o instrumentach Galileusza, zebranych w Muzeum Historii Nauki we Florencji. Artykuł ten zawiera barwne fotografie kilku instrumentów, jak na przykład cyrkiel Galileusza i jego luneta. Poza tym umieszczono reprodukcję portretu Galileusza malowanego przez Sustermansa, a także fotografię sfery armillarnej, wykonanej przez Antoniego Santuccię di Pomarance. Sfera ta, skonstruowana w 1593 r., odnosi się do systemu geocentrycznego i nie znajduje się w sali Galileusza, autorka umieszcza jednak fotografię sfery, widocznie z uwagi na bardzo ozdobne wykonanie.

Czwarta praca pod redakcją Marii Luizy Bonelli ma charakter albumowy. Wydana na papierze kredowym, podaje na wstępie szczegółową chronologię życia Galileusza i wykaz pierwszych drukowanych wydań jego pism. Następnie album zawiera trzy artykuły: Emilio Pasquini, *Galileo Letterato (Galileusz jako literat)*; Luigi Belloni, *I primi passi della microscopia ad opera di Galileo e della sua scuola (Pierwsze kroki mikroskopii według prac Galileusza i jego szkoły)*; Maria Luisa Bonelli, *La scuola Galileiana. L'Accademia del Cimento (1657—1667) (Szkoła Galilejańska. Accademia del Cimento)*. Album jest bogato ilustrowany fotokopiami z rękopisów i prac drukowanych Galileusza oraz jego uczniów, jak również wielu pięknie wykonanymi barwnymi fotografiami i reprodukcjami obrazów.